

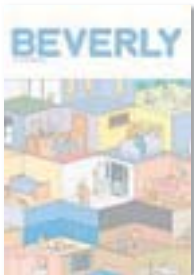
arallegim

El naixement d'un gran autor del còmic 'indie'

XAVI SERRA

Es curiós com els autors de la generació sorgida als 90 en el còmic nord-americà (Daniel Clowes, Chester Brown, Chris Ware, Adrian Tomine, etc.) continuen marcant la pauta del panorama *indie* davant l'escassetat de noves veus d'entitat. Una excepció notable seria la de Nick Drnaso: en la seva primera novel·la gràfica es detecta l'influx del grafisme gèlid de Ware, de la mirada desconcertada de Tomine i de les implacables radiografies suburbials de Clowes, i tanmateix la seva obra respira una personalitat única.

A *Beverly*, la seva primera novel·la gràfica, Drnaso dibuixa en colors pàl·lids i línies fines una Amèrica profunda poblada de gent desgraciada i ofegada per una quotidianitat asfixiant. Les cinc històries del volum funcionen com a instantànies de la banalitat i l'horror de la vida moderna, una mica a l'estil dels contes de Raymond Carver, congelant les emocions i fugint del melodrama. I Drnaso es mostra igual d'hàbil en els relats més directes –com el de la mare i la filla que es miren el pilot d'una sèrie televisiva– com en el retrat fragmentat i coral d'un poble on la notícia d'una violació escampa una onada de por i xenofòbia. Quan acabes el còmic, enmig del desassossec, només tens una cosa clara: ha nascut un gran autor. ♦

BEVERLY
NICK DRNASO
FULGENCIO
PIMENTEL
132 PÀG. / 21,95 €

UNIVERSAL

La música de Poe ja té lletra en català

DAMIÀ ALOU

A *Matemàtica tenebrosa*, un volum aparegut el 2011 a Galaxia Gutenberg i ressenyat en aquest mateix diari, Antoni Marí presentava un recull de textos de poètica signats per Edgar Allan Poe, Charles Baudelaire, Stéphane Mallarmé, Paul Valéry i T.S. Eliot en què es dibuixava una genealogia de l'invent que, amb els anys, la potència poètica de Baudelaire i el talent propagandístic d'Eliot, acabaria sent la "poesia moderna". Perquè Eliot era massa intel·ligent per ignorar que sense el tall de destal de Baudelaire, sense la seva transvaloració de tots els valors en el camp poètic, no hauria nascut la modernitat que aquest va engendrar i va alletar amb una meticulositat gairebé cartesiana. I tampoc

POESIA
COMPLETA
EDGAR ALLAN POE
QUADERNS CREMA
TRADUCCIÓ DE
TXEMA MARTÍNEZ
256 PÀG. / 14 €

podia ignorar que darrere Baudelaire hi havia i hi haurà sempre un poeta que l'incomodava, un poeta que havia qualificat d'"irresponsable" per triar més les paraules pel so que pel significat: Edgar Allan Poe, exemple d'escriptor de vocació maleïda, desgraciat en amors fins que als 25 anys es va casar amb el seu gran amor, la cosina Virginia, que tenia tretze anys aleshores i que va morir tràgicament tretze anys després; que va sobreviure a còpia de feines mal pagades en diaris i revistes; immers en frenètics períodes d'addicció al joc, les drogues i l'alcohol –sobretot–; sense amics ni protectors fins a arribar a una mort envoltada de misteri en un hospital de Baltimore.

Baudelaire havia quedat fascinat per la vida i l'obra de Poe. El veia com la víctima d'un destí fatal, algú que havia portat la paraula "mal-

astruc" gravada al front, com si "l'Àngel cec de l'expiació" l'hagués assotat amb violència, algú que havia caminat cap a la mort i cap a la glòria en un sacrifici permanent. I havia qualificat la seva poesia de "profunda i reverberant com un somni, misteriosa i perfecta com el cristall". I el que sens dubte havia trobat era també una "música", una melodia que endormiscava i encaixava perfectament amb els mons onírics, malaltissos i tenebrosos que creava. Hi trobem el món del somni ("El que veiem o ens sembla insomni / no és sinó un somni dins d'un somni"), la desconfiança cap a la ciència ("¿Per què el cor del poeta t'és anyell / realitat fosca amb ales de voltor?") i algun poema que prefigura clarament el simbolisme, com *Ellac* o *La dorment*. Però per a mi el Poe més pur és el de les cançons: *Eldorado*, *Annabel Lee*, *Les campanes*, *Ulalume*. Una balada o les tonalitats més sinistres d'*El corb* o *Lenora*. I potser haurem de coincidir amb Juan Ramón Jiménez quan el qualifica de ser "un romàntic intemporal dels més universals".

El pròleg de Txema Martínez és molt encertat pel que fa a extensió i contingut: en poques pàgines ens retrata el personatge i caracteritza molt bé la seva poesia (la definició d'estàtica i contemplativa crec que li escau molt bé). La traducció està molt treballada, però després de qualificar Poe de "poeta intraductible", hi ha una cosa que em sorprèn: que no tradueixi el més fàcil de la poesia, el silenci; és a dir, la disposició visual del poema, que es manifesta en els diferents sagnats de les línies, que Txema Martínez uniformitza innecessàriament, fent-nos perdre la impressió visual, menys en algun cas, com a *Lenora* i *El corb*, en què sí que la respecta, o en algun altre, com a *Eulàlia*. Una cançó, en què transforma el dibuix del poema d'una manera que trobo incomprendible. (I entre parèntesi em preguntaria si en casos com el de Poe i el d'Emily Dickinson no hauríem de deixar el guió anglosaxó com a signe de puntuació, especialment en poemes com *El corb*, *Ulalume* o *Sol*, un poema, aquest, que potser prefigura la poeta d'Amherst.) ♦

La memòria que parla

XÈNIA DYAKONOVA

De les persones a qui la Guerra Civil va sorprendre en plena infància i a qui la família va enviar a l'URSS per protegir-les, aquí en diem els nens de Rússia. A Rússia en diuen els nens d'Espanya.

La Roser Rosés, nascuda a Barcelona el 1926, se n'hi va anar quan tenia dotze anys, i les seves memòries, *Trenes tallades* (Cal·lígraf, 2016), narrades amb llenguatge clar i to serè, són un testimoni interessantíssim: no només pel seu valor històric sinó també perquè estan molt ben escrites. Després d'una descripció pintoresca d'una

infantesa feliç a Barcelona, l'auto-ra parla dels set anys i mig que va passar a l'URSS, en una de les colònies assignades als refugiats espanyols. Per fer-se una idea de les condicions en què els nouvinguts vivien n'hi ha prou amb un detall evocat per Rosés al llibre: a la cuina no hi havia sabó, i els plats s'havien de rentar amb mostassa. Encara sort que hi havia mostassa! També és fàcil imaginar-se la soledat i la tristesa de molts exiliats, com ara la tia de la Roser, l'únic parent adult que la va acompanyar. Li va tocar viure la separació forçada del marit i la mort d'una filla; tot i així, va conservar un gran sentit de l'humor: a una dona garrella l'anomenava "la que té el parrús entre parèntesis".

TRENES
TALLADES.
RECORDS
D'UNA NENA
DE RÚSSIA
ROSER ROSÉS
CAL·LÍGRAF
200 PÀG. / 18 €

El més difícil de visualitzar és el retorn. Quan el 1947, després de passar pels Estats Units i Mèxic, la Roser torna a casa dels pares, malgrat l'enyor acumulat a l'exili i l'alegria del retrobament, se sent incòmoda i desencaixada. Amb una precisió d'orfebre, relata un episodi revelador: "En el menjador hi havia dos quadres penjats: un era el retrat del meu germà, i l'altre, el meu. Un pintor amic havia fet el retrat del meu germà i, en saber que jo retornava, li demanaren que fes el meu a partir d'una fotografia. Aquestes explicacions que em donaren detalladament, vistes per ells eren la mar de naturals, però jo no ho vaig considerar així: em va ferir que encarregues-

sin la pintura justament quan saber que retornava i no abans, quan era fora". Potser en aquell moment la Roser va tenir la visió d'uns convidats dels seus pares, que entraven al menjador i s'aturaven respectuosament davant del retrat del fill gran: segur que feien algun comentari elogiós i es preguntaven per què no hi era la imatge de la filla, però no gosaven preguntar-ho... Que estrany que els pares li confessessin aquesta injustícia, i el gest de dissimular-la a l'últim moment, amb tanta franquesa! Per a ells la seva filla acabava de ressuscitar, i era motiu de felicitat; per a ella, l'únic que quedava clar és que l'havien tingut per morta. ♦